

[Aghajanyan protiv Armenije](#) ¹(broj 41675/12), 8.10.2024.

Povreda člana 10. Ek

Podnosilac predstavke je Ishkhan Aghajanyan, armenski državljanin.

Slučaj se odnosi na njegov otkaz s posla u privatnoj tvornici jer je u razgovoru s novinarom otkrio osjetljive informacije o svom poslodavcu.

Podnosilac predstavke se žali da je njegov otkaz, kao rezultat tog razgovora, povrijedio njegovo pravo na slobodu izražavanja zaštićeno članom 10. Evropske konvencije.

Evropski sud je istakao da su domaći sudovi pri ocjeni proporcionalnosti ozbiljne mjere kao što je otkaz bez otkaznog roka morali uzeti u obzir i dati sveobuhvatnu analizu ključnih elemenata predmeta kao što su priroda i istinitost izjava podnosioca predstavke, njegove motive za davanje intervjuua i mogućnost učinkovitog iznošenja svoje tvrdnje pred svojim nadređenim, te štetu prouzrokovanu tvornici kao rezultat intervjuua podnosioca predstavke. Međutim, domaći sudovi nisu riješili niti jedno od tih pitanja. Evropski sud smatra da u okolnostima ovog predmeta nacionalni sudovi nisu uspjeli uspostaviti pravičnu ravnotežu u svjetlu kriterija utvrđenih u njegovoj sudskoj praksi između suprotstavljenih interesa o kojima je riječ i navođenja "relevantnih i dovoljnih" razloge za svoje odluke. Utvrdio je povredu člana 10. Konvencije.

[Biljana Kajganić protiv Srbije](#) (broj 27958/16), 8.10.2024.

Povreda člana 6. Ek (dužina postupka)

Podnositeljica predstavke je Biljana Kajganić, advokatica. U relevantno vrijeme je bila zastupnica jednog od optuženih u krivičnom postupku za ubistvo premijera Srbije Zorana Đinđića 12. marta 2003. godine. Časopis „Vreme“ je 2004. godine objavio tekst pod nazivom „Saradnici, advokati i stari drugari“, u kojem se, uz fotografiju gospođe Kajganić, navodi da je preko „starih drugara“ obezbijedila status svjedoka saradnika svom klijentu. „Stari drugari“ su bili, kako je navedeno, „dva najmoćnija čovjeka u državi“, tadašnji ministar unutrašnjih poslova i direktor Bezbjednosno-informativne agencije. U članku se navodi i da postoje trake sa snimcima kako gospođa Kajganić daje ove izjave i da ih je snimila Uprava za borbu protiv organizovanog kriminala. Predmet se odnosi na postupak koji je uslijedio.

Pozivajući se na član 6. stav 1 (pravo na pravično suđenje) i 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) gospođa Kajganić se žali da država nije zaštitila njeno pravo na ugled i dužinu postupka.

Evropski sud je utvrdio da su domaći sudovi uravnotežili interese zaštite ugleda podnositeljice predstavke s pravom novinara na slobodu izražavanja, uključujući njegov interes da svoje izvore zadrži anonimnim, te dali relevantne i dovoljne razloge za zaključak da je legitimni interes javnosti da bude obaviještena o krivičnom postupku koji se odnosi na

---

¹Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

atentat na premijera Vlade bio veći od potrebe zaštite časti i ugleda braniteljice u tom krivičnom postupku. Utvrdio je da nije došlo do povrede člana 8. Konvencije.

Evropski sud je također utvrdio da je dužina postupaka pred građanskim sudovima na dva nivoa nadležnosti, tačnije više od sedam godina i sedam mjeseci, bila prekomjerna i da nije zadovoljila zahtjev "razumnog roka".

Machalický protiv Češke (broj 42760/16), 10.10.2024.

Povreda člana 6.2. (pretpostavka nevinosti)

Podnosilac predstavke je Oldřich Machalický, češki državljanin, rođen 1954. godine i živi u gradu Roztoky (Češka republika).

Protiv njega je 2003. godine pokrenut krivični postupak zbog sumnje da je izvršio krivično djelo prevare dok je bio na poziciji menadžera u banci sredinom 1990-tih. Suđenje je na kraju obustavljeno zbog nastupanja zastare. Aplikant je protiv Ministarstva pravde podnio tužbeni zahtjev za naknadu štete koju je pretrpio zbog navedenog suđenja. Tužbeni zahtjev je odbijen.

Vrhovni sud je utvrdio da u skladu sa Zakonom o odgovornosti države, naknada štete može biti dodjeljena osobi protiv koje je krivični postupak prekinut zbog toga što on ili ona nisu počinili krivično djelo, samo ako a) je bez sumnje dokazano da djelo nije učinjeno, b) da djelo ne predstavlja krivično djelo ili c) kada je utvrđeno da djelo nije učinio optuženi. Međutim, postupak protiv aplikanta je obustavljen sa shvatanjem da je aplikant počinio djelo koje ima obilježja krivičnog djela.

Pozivajući se na član 6. stav 2 (pretpostavka nevinosti), g. Machalický se žalio da su odbijanjem njegovog zahtjeva za naknadu štete, sudovi u parničnom postupku utvrdili da je on počinio krivično djelo, bez obzira na činjenicu da je krivični postupak protiv njega obustavljen zbog nastupanja zastare.

Evropski sud je smatrao važnim ponoviti da, prema njegovoj ustaljenoj sudskoj praksi, niti član 6. stav 2. niti bilo koja druga odredba Konvencije ne daje osobi "optuženoj za krivično djelo" pravo na naknadu njenih pravnih troškova ili pravo na naknadu za zakoniti pritvor u slučaju kada je postupak protiv te osobe obustavljen (vidi, kao najnoviju presudu Nealon i Hallam, protiv UK, 11.6.2024., tačka 164). Dakle, samo odbijanje da se podnosiocu predstavke iz javnih sredstava, isplati tražena naknada, s obrazloženjem da obustava krivičnog postupka protiv njega nije učinila odluku o pokretanju krivičnog progona nezakonitom, samo po sebi ne bi povrijedilo pretpostavku nevinosti. Međutim, povreda pretpostavke nevinosti u ovom predmetu proizlazi iz obrazloženja i jezika koji su koristili građanski sudovi, koji su podnosiocu predstavke izričito pripisali krivičnu odgovornost.

Alperin protiv Ukrajine (broj 41028/20), 10.10.2024.

Nema povrede člana 1. Protokola broj 1

Podnosilac predstavke je Vadym Oleksandrovych Alperin, sa dvojnim državljanstvom Ukrajine i Izraela, rođen 1972. godine i živi u Odesi (Ukrajina).

Predmet se tiče hapšenja g. Alperina 27. novembra 2019. godine zbog sumnje da je organizovao lanac krijumčarenja, koji je obuhvatao carinske službenike, za uvoz tekstila i ostalih proizvoda i njihovo carinjenje po nižim tarifama. On je pušten uz jemstvo brzo nakon hapšenja. Krivični postupak protiv njega je okončan 2023. godine, a žalbeni postupak na donesenu odluku je u toku.

Pozivajući se na član 5. st. 1 i 3 (pravo na slobodu i sigurnost) podnosilac predstavke se žali da je njegovo lišenje slobode, bez prethodne sudske naredbe, bilo nezakonito i da sudovi nisu u dovoljnoj mjeri obrazložili svoje odluke o određivanju pritvora i da su iznos jemstva previsoko postavili (2.330,000 eura).

Pozivajući se na član 1. Protokola br. 1 (zaštita imovine), on se žali da mu je oduzeta polovina datog jemstva, jer se nije povinovao obavezi predaje svog izraelskog pasoša, bez obzira što je nadležnim organima objasnio da je izgubio ovaj dokument. Na kraju, on tvrdi, pozivajući se na član 18. (granice korištenja ograničenja prava) da su sva navedena kršenja njegovih prava imala skriveni motiv, odnosno da se pokaže da se institucije bore protiv korupcije i organizovanog kriminala.

U pogledu navoda vezanih za član 5. Konvencije, Evropski sud je, između ostalog, istakao da je podnosilac predstavke propustio da pruži relevantne dokaze u prilog svojoj pritužbi, te da Sud nije uvjeren da je hapšenje podnosioca predstavke bez prethodnog sudskog naloga bilo nezakonito ili proizvoljno. Ovaj dio predstavke je proglašen nedopuštenim. U vezi sa iznosom jemstva Evropski sud je, između ostalog, istakao da podnosilac predstavke nije dostavio nikakve informacije koje bi ukazivale na to da je imao poteškoće u pronalaženju novca za jemstvo. Okolnosti predmeta ne ukazuju na to da je domaći sud odredio jemstvo u iznosu koji nije u skladu sa zahtjevima člana 5. stav 3. Konvencije. Što se tiče prigovora koji se odnosi na odluku o povećanju iznosa jemstva Sud je primjetio da nema dokaza da je podnosilac predstavke bio stavljen u pritvor na osnovu te odluke ili zbog toga što se nije pridržavao uslova jemstva. Također nije dokazao bilo kakve nepotrebne poteškoće u pronalaženju dodatnog novca za jemstvo. Ovaj dio predstavke je odbačen kao očigledno neosnovan.

U vezi sa oduzimanjem jemstva u kontekstu prava na imovinu Evropski sud je istakao da je oduzimanje jemstva rezultat potpuno kontradiktornog postupka tokom kojeg je podnosilac predstavke mogao iznijeti svoje argumente. Domaći su sudovi pomno ispitali relevantna pitanja, a žalbeno vijeće je iscrpno obrazložilo svoju odluku. Evropski sud nije našao razloge da se ne složi sa mišljenjem domaćeg suda da je podnosilac predstavke trebao shvatiti da bi nepredavanje svih međunarodnih putnih isprava koje bi mu omogućile prijelaz državne granice potencijalno dovelo do povrede njegovih obaveza. Stoga se od njega razumno očekivalo da učini sve što je moguće kako bi uvjerljivo pokazao da je u dobroj vjeri ispunio sve obaveze koje su mu postavljene. Što se tiče iznosa jemstva koja je oduzeta, Sud primjećuje da je žalbeno vijeće izvršilo temeljnu procjenu ovog pitanja i pružilo dovoljno razloga za svoju odluku, ograničivši oduzimanje polovice iznosa jamčevine iz razloga proporcionalnosti. Evropski sud je zaključio da je odluka o oduzimanju dijela jemstva uspostavila "pravičnu ravnotežu" između zahtjeva općeg interesa zajednice i zahtjeva prava podnosioca predstavke u okolnostima slučaja. Prema tome, nije došlo do povrede člana 1. Protokola br.

Čelap protiv Hrvatske, (broj 16981/20), 26.09.2024.

Dana 26. rujna 2024. Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) je objavio odluku o nedopuštenosti zahtjeva u predmetu Čelap protiv Hrvatske. Utvrdio je da je zahtjev podnositeljice nedopušten jer nije pravilno iscrpila domaće pravno sredstvo - izvanrednu reviziju protiv pravomoćne presude.

Podnositeljica zahtjeva, predstojnica Ureda državne uprave (dalje: Ured), podnijela je tužbu protiv Hrvatske radio televizije zbog povrede časti i ugleda radi objave navodno netočnih informacija o njezinom radu. Općinski sud u Osijeku prihvatio je njezin tužbeni zahtjev radi naknade štete, no Županijski sud u Varaždinu je u ožujku 2018. preinačio presudu i odbio tužbu. Naveo je da podnositeljica nije ispunila procesne pretpostavke za podnošenje tužbe u skladu s odredbama Zakona o medijima zato jer prije podnošenja tužbe nije osobno zatražila ispravak informacije, već je takav zahtjev podnijela na službenom dopisu sa otisnutim memorandum Ureda, supotpisanom po službeniku za informiranje i podnositeljice u svojstvu predstojnice Ureda.

Podnositeljica je protiv pravomoćne presude istovremeno podnijela ustavnu tužbu i izvanrednu reviziju. Vrhovni sud je u rujnu 2018. odbacio reviziju kao nedopuštenu utvrdivši da nije poštovala postupovne pretpostavke za podnošenje tog izvanrednog pravnog lijeka, a Ustavni sud odbio joj je ustavnu tužbu ocijenivši da je presuda drugostupanjskog suda bila obrazložena i da nije bila proizvoljna.

U preostala tri postupka radi naknade štete protiv drugih medijskih kuća, a u kojima je prije podnošenja tužbe na isti način zatražila objavu ispravka netočnih informacija kao i u ovome predmetu, podnositeljica je ishodila pravomoćne presude u svoju korist.

Pred Europskim sudom podnositeljica je prigovorila, na temelju članka 6. Konvencije, zbog arbitrarnog postupanja drugostupanjskog suda koji je zauzeo suprotan stav od ostalih sudova o tome da ona nije osobno zatražila ispravak informacije i da time nije ispunila postupovne pretpostavke za podnošenje tužbe.

Razmatrajući ovaj predmet, Europski sud je prihvatio stav zastupnice RH da je podnositeljica na raspolaganju imala učinkovito domaće pravno sredstvo za rješavanje pitanja nedosljednosti domaće sudske prakse, ali ga nije pravilno iskoristila.

Naime, ona je u svojoj izvanrednoj reviziji istaknula samo određena pravna pitanja i navela da su ona važna za jedinstvenu primjenu zakona, iako se sukladno čl. 382. Zakona o parničnom postupku konkretno morala pozvati na različitu sudsku praksu drugostupanjskih sudova i obrazložiti zašto je smatrala da su ta pravna pitanja važna za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a što je ista propustila učiniti.

Slijedom navedenog, podnositeljica nije ispunila formalne uvjete za podnošenje izvanredne revizije, čime je spriječila Vrhovni sud da ispita osnovanost prigovora kojeg je kasnije podnijela Europskom sudu. Stoga je zahtjev podnositeljice odbačen kao nedopušten zbog neiscrpljivanja učinkovitog domaćeg pravnog sredstva.²

---

² Preuzeto sa [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova odluka o nedopuštenosti - Čelap protiv Hrvatske \(gov.hr\)](#)

[Mendeš protiv Hrvatske, \(broj 13308/19\) 26.09.2024.](#)

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) je dana 3. rujna 2024. donio, a dana 26. rujna 2024. objavio odluku o nedopuštenosti zahtjeva podnositeljice.

U lipnju 1999. godine Porezna uprava ishodila je založno pravo na nekretnini u vlasništvu majke podnositeljice radi osiguranja naplate poreznog duga u iznosu od otprilike 11.000 eura. Kroz godine, porezni dug majke značajno se povećao, a ona se preselila u Njemačku i više nije imala prihode u Hrvatskoj. Štoviše, 2004. godine majka je podnositeljici darovala svu preostalu imovinu, uključujući i predmetnu nekretninu.

Država je 2005. godine pokrenula građanski postupak protiv podnositeljice, tražeći da se utvrdi da ugovori o darovanju imovine između nje i majke ne proizvode učinak prema državi, a kako bi se namirio porezni dug koji je tada iznosio otprilike 40.000 eura. Podnositeljica je tijekom postupka priznala da je znala za dug svoje majke kad je prihvatila darovanje. Unatoč tome godinama je osporavala porezni dug majke i osnovanost tužbenog zahtjeva.

Nakon što je majka podnositeljice 2014. godine postigla nagodbu s poreznim vlastima i podmirila svoj dug, država je povukla tužbu, no tražila je naknadu svojih troškova postupka. Podnositeljica se nije usprotivila povlačenju tužbe no tražila je da joj država nadoknadi njene troškove. Smatrala je da se, time što je njezina majka podmirila porezni dug, ne može smatrati da je udovoljeno tužbenom zahtjevu. Također je tvrdila da država nije povukla tužbu odmah nakon što je njezina majka podmirila porezni dug te da se oba uvjeta moraju ispuniti da bi državi bili dosuđeni troškovi.

Prvostupanjski sud je presudio da podnositeljica državi mora platiti troškove postupka u iznosu od 45.500 kuna (otprilike 6.038 eura), zaključujući da je povlačenje tužbe uslijedilo odmah nakon što je dug namiren te da nije odlučno to što dug nije podmirila podnositeljica već njezina majka. Podnositeljica se žalila, ali su svi njezini pravni lijekovi bili neuspješni, uključujući i ustavnu tužbu.

Podnositeljica je pred Europskim sudom prigovarala povredi prava na pošteno suđenje, prava na djelotvoran pravni lijek i prava na mirno uživanje vlasništva zbog navodno arbitrarne odluke domaćih sudova kojom je udovoljeno tužbenom zahtjevu i naloženo joj podmiriti troškove postupka.

Prilikom razmatranja predmeta, Europski sud je prihvatio nekoliko ključnih argumenata zastupnice Republike Hrvatske pred tim Sudom. Konkretno, ocijenio je da stajalište hrvatskih sudova, prema kojem je udovoljeno tužbenom zahtjevu te je tužba povučena odmah nakon toga, nije bilo proizvoljno te da je bilo u skladu s praksom Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Nadalje, utvrdio je da je podnositeljica znala za dug svoje majke te da je njezino prihvaćanje darovane imovine, znajući za postojeći porezni dug, doprinijelo pokretanju spora, uslijed čega je podnositeljica svjesno preuzela rizik snaranja parničnih troškova. Unatoč svemu tome, podnositeljica je tijekom postupka predlagala brojne dokaze kako bi osporila tužbeni zahtjev čime je značajno povećala troškove postupka, zbog čega troškovi koji su joj naloženi platiti nisu nerazumni, osobito u usporedbi s visinom poreznog duga.

Slijedom svega navedenog, ocijenio je zahtjev podnositeljice očigledno neosnovanim.³

³ [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova odluka o nedopuštenosti - Mendeš protiv Hrvatske \(gov.hr\)](#)

